

"1973-1392 Haccından Hatıralar"

Talât KARAÇİZMELİ
Din İşleri Yüksek
Kurulu Baş Raportörü

H.1329 - 1973 M. sene Hac tarihinin en kalabalık yılı oldu. Bu itibarla, eski senelere göre daha değişik manzaralara şahit olun-du. Bu senenin Hacc'ından, okuyucularıma pasajlar sunmadan, konu-ya seyahat öncesi, memleketteki hazırlıklardan başlamada fayda gö-rüyorum. Çünkü, müşahedelerim hac öncesi noksanlarının gideril-meyişinin, hacı adaylarını sonuna kadar etkilediğini gösterdi. Bu du-rum da hacılarımızın, bir takım istenmeyen hallere düşmelerine se-bep oldu.

Dinimizin beş temel şartından biri olan Hac ibâdeti, dünyanın her tarafındaki müslümanlardan imkânı ve bu ibadetin şartlarını haiz olanlarını, Hac mevsiminde o mukaddes beldede toplamaktadır.

Malûmdur ki, son senelerde bazı sebepler dolayısıyla memleke-timizden hac için seyahate, yalnız hava yoluyla müsaade edilmekte-dir. Bittabi bu karar vatandaşların menfaatleri nazara alınarak veril-miştir. Dileyen her şahıs muamelesini ikmâl ederek hava yoluyla Hacc'a gidebilir. Bunda bir tahdit veya dondurulmuş bir sayı mikta-rı yoktur. Demek ki. bir hukuk devleti olmamız dolayısıyla. her va-tandaş seyahat hürriyetine sahiptir. Ancak, yukarıda belirtildiği gibi, bu seyahatin milli menfaatimiz icabı bazı nedenlerle, hava yoluyla yapılması devletçe uygun görülmüştür.

Hâl böyle iken ve bu ibadetin edası için bütün imkânlar mev-cutken, bazı çıkarıcıların vatandaşları iğfal edecek dolambaçlı yollar-la kara yolundan hac seferi yaptıkları görülmektedir. Biz bu seyahata Kızılay ekibiyle katıldığımız için. Kızılay'ın vasıtalarıyla Vara yo-lundan gitmiştik. Halep'te ve Şam'da perişan bir halde dolaşan. Suu-dî Arabistan'a giriş müsaadesi alamadıkları için günlerdir kötü hayat şartları içinde, adı geçen şehirlerde bekleyen epey sayıda hacı ada-yı gördük. Bunlardan bir kısmının İfadelerine göre, otuz günü ge-çen bir zamandan beri Suriye'de beklemekte idiler. Şimdi insafla so-ralım, rahatça ve huzurla memleketten uçağa binip gitmekmi, yok-sa böyle perişan bir yolculuk mu doğru bir harekettir?

Burada şunu hatırlatmak isteriz ki. hacca gitmek isteyen kim-seler bu gibi menfaat düşkünlerinin sahte sözlerine kanmasınlar. Memleket nizamlarına uygun hareketle ibâdetlerini edâ etsinler. Tek-rar ediyorum, Suriye de gördüğüm - ki en az üç yüz kişiye yakındı -kimselerin halleri tek kelime ile perişandı. Elbetteki maniler kalkın-ca, kara yolundan da hacca müsaade edilecektir. O zaman normal seferler tertiplenirse dileyen bu yoldan da gidebilir. Fakat, resmî bir müsaade yokken bu şekil davranış hiç bir suretle doğru değildir. O halde şartlar avdet edinceye kadar bu ibâdetin yolculuğuna hava yoluyla çıkmak gerekmektedir.

Burada bir hususu daha belirtmekte fayda görmekteyim :

Memleketimizde Hac mevsimi geç açılmakta ve gerekli muame-lelerin ikmâli kısa bir zamana bırakılmaktadır. Vatandaş çok az de-necek bir zamanda, pasaport alma, lüzumlu sıhhi raporları çıkarma, döviz temini ve nihayet uçak bileti alma gibi alışık olmadığı işlem-lerle uğraşp, henüz kendini toparlayıp seyahat için gerekli bilgileri bile edinmeden yola çıkmaktadır. Bu telâşlı yola çıkışın mahzurla-rını ileride ele alacağımdan, burada sadece hac mevsiminin geç açılışının mahzurlarını belirteceğim.

Kura yolundan gelenlerden edindiğim bilgiye göre, Hacc'a git-meye müsaade edilecek mi? edilmeyecek mi? diye beklerken, Hacc'a gitmeye niyetli vatandaş menfaatperestlerin tuzağına düşmekte ve yola çıkmaktadır. Hac için ayrı pasaport verildiğinden, normal seya-hat pasaportuyla yola çıkarılan bu kimseler, Suudî Arabistan'a giriş vizesini alamadıklarından, yollarda çeşitli zahmetlerle karşılaşmakta-dırlar.

Mevsim erken açılır ve Hacc'a gitmeye niyetli olanlar pasaport-larını huzurla alırlarsa, bu iş büyük ölçüde önlenir kanaatindeyim.

Bunu söylerken Hicaza erken gidilsin demiyorum. Uçuş, hac ibâdetini tamamlayacak zamane göre düzenlenir ve hava yolları ken-di programına göre hareket zamanını tayin eder. Ancak, bu seyahata çıkacak vatandaşa işlerini rahatça yapabilecek bir zaman veril-meli ve bütün işlemler normal şekilde tamamlanabilmelidir.

Nitekim hac mevsimi açılır açılmaz, pasaport daireleri ile sağlık raporu veren müesseselerde görülen izdiham ve anormal kalabalık, iddiamızın en bariz delilidir. Bu durum da çok kerre. sağlık muayene-neleri de normal yapılamamaktadır. Meselâ bu yıl. sağlığı hac yap-maya müsait olmayan şahısların, sağlık raporlarını hamil olarak gel-diklerini Sağlık Bakanlığının vazifeli hekimleri bizzat müşahade et-mişlerdir. Bunun da sebebi, sağlık muayenelerini yapacak doktorla-rın az zamanda çok sayıda kimseyi muayene etmek zorunda bırakılmalarıdır.

Hacc'a gideceklere itmi'nan ile bekleyecek ve muamelelerini huzurla bitirecek bir zaman verilirse, hem başka yollarla gidiş ön-lenecek, hem de sağlık kontrolleri daha normal yapılabilecektir zannedirim.

İnşalah bundan sonraki yazılarımızda hem gördüğümüz noksan-ları dile getirecek, bunların giderilmesine ait düşüncelerimizi belir-tecek, hem de bu yılın haccının diğer özelliklerini anlatacağız. Tev-fik Cenab-ı Hak'tan.

(Devamı var)